

naar det endelig er nødvendigt at have Besværet, skulde man ogsaa foretage andre Forandringer end dem, som er nødvendige.

Ogsaa vi vil gerne virke for, at Genforeningen kan ske saa hurtigt som muligt. Det havde været vort Haab, at den nye Grænse kom til at gaa sydligere, end det nu ser ud til. Vi havde haabet, at Flensborg skulde komme med tilbage til Danmark, hvad der jo ikke er megen Sandsynlighed for nu. Men naar det ikke bliver saaledes, tror vi, at det for en Del skyldes den Maade, hvorpaa Ministeriet Zahle har behandlet Genforeningssagen. Derimod tror vi ikke, at den nuværende Regering har kunnet gøre mere, end den har gjort, og vi stoler ganske paa, at den vil arbejde i den Retning, som vore Ønsker gaar med Hensyn til Genforeningen.

Til de Udtalelser, der er kommet fra Regeringen ved dens Tiltræden, har jeg egentlig ingenting at føje. Det sociale Arbejde, der efter Statsministerens Udtalelser vil frembyde sig, vil vi være meget ivrige for at deltage i, og jeg vil ønske Regeringen Lykke til at fremme det paa den bedste Maade. Men det er ikke sandsynligt, at det kommer frem i denne Samling, og jeg skal derfor ikke opholde mig ved det i dette Øjeblik.

Harboe: Den ærede Ordfører for det socialdemokratiske Parti (Borgbjerg) bemærkede, at Valgkampen blev ført paa et uklart Grundlag, og han tilføjede, at han brugte Ordet „uklart“ som et meget mildt Udtryk. Det er mærkeligt, at Svaret, naar der er stillet et uklart Spørgsmaal, bliver saa ualmindelig klart, som det blev ved dette Valg. Hr. Rode syntes ogsaa at erkende, at Svaret var klart nok, og til visse var det i ganske særlig Grad klart for det radikale Parti, det var ikke til at misforstaa. En Nedgang i Mandater til Halvdelen er vist noget, som overhovedet intet politisk Parti ved et Valg har været ude for endnu. (Afbrydelse: Højrepartiet). Det gik langsommere, men det gik. Men i hvert Fald, Hr. Rode har ikke misforstaaet Situationen, og vi ser ogsaa daglig det radikale Hovedorgan her i Byen græde baade Krokodille- og andre Taarer i Anledning af Udfaldet af Valget, saa for det radikale Parti var det klart nok. Det var derimod mindre klart for det socialdemokratiske Parti. Ordføreren for dette Parti nævnte, at Partiet var gaaet, jeg tror, det var 40 000 Stemmer frem. Hvor meget Partiet er gaaet frem, er det lidt van-

skeligt at afgøre, eftersom en Del, og maaske den største Del, af disse 40 000 Stemmer var Tilbagebetaling af den opsagte Prioritet, som Socialdemokraterne hidtil havde haft staaende hos det radikale Parti, men i hvert Fald kan det noteres, at flere Steder er Socialdemokratiet i Provinsbyerne gaaet direkte tilbage i Stemmetail, bl. a. i Randers. For saa vidt tror jeg ogsaa, at Valget har lært Socialdemokratiet noget, selv om man naturligvis ikke paa nogen Maade kan vente nogen Erkendelse i den Retning. Erkendelsen er derimod klar nok fra det radikale Partis Side. Jeg siger derfor, at med dette Resultat kan Valgkampen ikke være ført paa noget uklart Grundlag.

Jeg forstod den ærede Ordfører for det socialdemokratiske Parti saaledes, at han egentlig mente, at man under Valgkampen under Dække af det sønderjydske Spørgsmaal havde ført et mere socialpolitisk Angreb, altsaa at man dækkede Angrebet paa det radikale Parti og Socialdemokratiet, paa deres sociale Politik, derigennem, at man holdt navnlig det sønderjydske Spørgsmaal frem. Jeg maa dertil bemærke, at paa forskellige Møder, som jeg deltog i, var Forholdet det, at man gjorde sig al mulig Umage fra radikal og socialdemokratiske Side for at trække det sønderjydske Spørgsmaal frem i Forgrunden, idet man aabenbart mente, at paa det Spørgsmaal laa Valgkampagnen bedre end paa det, jeg kan kalde Generalstrejke-spørgsmaalet. Man kan altsaa vende baade den ene Side og den anden Side udad, efter som Resultatet bliver, og efter som man mener at have Brug for det. Men naar det af Hr. Borgbjerg blev gjort gældende, at man fra Venstres, formodentlig, og ogsaa fra konservativ Side, skulde have foregøglet Vælgerne noget i Retning af, at nu skulde der gribes effektivt ind i det sønderjydske Spørgsmaal, og at man altsaa havde lovet dem et bestemt Resultat, saa er dette ganske urigtigt. Vi var selvfølgelig paa det rene med, at Ministeriet Zahle havde siddet meget for længe, at det havde faaet Lov til, efter vor Anskuelse, at ødelægge det sønderjydske Spørgsmaal, og at det vilde være højst tvivlsomt, om man ved at gribe ind nu fra vor Side kunde opnaa noget, der lignede en effektiv Forandring i Spørgsmaalet. Det er, mig bekendt i hvert Tilfælde, ikke blevet lovet, men der er fra konservativ Side blevet lovet, at man skulde gøre sit mest mulige for at gribe ind i Spørgsmaalet. Hr. Borgbjerg synes at have